

فنون
و هنرهای
باز
پایه
معماری
در
دانشگاه
دانشگاه
دانشگاه

آشنایی با
بنیاد ملی
سنگان

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

بنیاد ملی پژوهش‌های
پیشرفته علمی

ما یک بنیاد نخبگان لازم داریم ...

تاکیدات رهبر
معظم انقلاب؛
سر آغاز تشکیل
بنیادی برای
نخبگان

هولاله

آشنایی با بنیاد ملی نخبگان

بنیاد ملی نخبگان مرجعی است برای شناسایی، جذب و حمایت مادی و معنوی از نخبگان که با حمایت خاص مقام معظم رهبری توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی تاسیس و به مرکزی تبدیل شده است که اولویت اول آن جذب، حفظ و تسهیلات به کارگیری دستاوردها و پشتیبانی از نخبگانی است که در راستای ارتقای تولید علم، فناوری و پیشبرد توسعه فرهنگی و علمی کشور قدم بر می دارند.

در ماده دوم اساسنامه بنیاد، برنامه ریزی برای احراز جایگاه برتر علمی، فناوری و اقتصادی در منطقه، براساس سند چشم انداز کشور در افق دست یافتنی ۱۴۰۴ به عنوان یک هدف اساسی لحاظ شده است.

ایده تأسیس بنیادی برای رسیدگی به مسایل گوناگون نخبگان علمی کشور، برای نخستین بار با رهنمود مدیران رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیداری که ایشان با برخی از نخبگان دانشگاهی داشتند، شکل گرفت.

معظم له در این دیداری که در مهرماه سال ۱۳۸۳ برگزار شد، خطاب به مسئولان ارشد کشور فرمودند: «من در مورد خاصی نخبگان این جور به نظرم می‌رسد که ما یک بنیاد نخبگان لازم داریم... ما باید یک بنیاد درست کنیم که زیر نظر ریاست جمهوری باشد؛ چون بهترین جا آن جاست. حتی دستگاه وزارتی هم برای این کار کافی نیست؛ چون این کار فراتر از کار یک وزارتخانه است».

البته ضرورت تأسیس بنیادی برای نخبگان علمی کشور از مدت‌ها پیش از آن نیز بارها از سوی ایشان مطرح شده بود. رهبر معظم انقلاب در همان دیدار به این مسئله اشاره کردند: «من سال‌ها پیش - قبل از دولت آقای خاتمی - به رییس جمهوری وقت گفتم دفتری درست کنید که به مسایل ارتباط دانشگاه با صنعت بپردازد. در یک نگاه وسیع‌تر؛ در واقع می‌توانست دفتری باشد برای رسیدگی به مسایل گوناگون نخبگان، شنیدن حرف‌هایشان، حل کردن مشکلات ویژه، نگاه به پیشنهادهایشان در زمینه پیشرفت کار و اصلاً نگاه کلی به نخبه‌پروری در جامعه. بعد، در زمان دولت کنونی هم - دولت هشتم - به ایشان یکی، دو مرتبه گفتم، که کارهایی هم انجام داده‌اند؛ منتهی کافی نیست».

ایشان در دیدار سال بعد از آن هم با نخبگان کشور فرمودند: «مسئله اهمیت دادن به علم، اهمیت دادن به تحقیق، اهمیت دادن به فناوری، پرداختن به نخبگان؛ این‌که ما وقتی یک نخبه را دلگرم کردیم، هر جای دنیا هم برود، متعلق به کشور خواهد بود و مطالب فراوانی که شما گفتید و من خلاصه‌ای از آن را یادداشت کردم حرف‌های من است؛ این‌ها حرف‌هایی است که از ده سال پیش، دوازده سال پیش من دارم می‌گویم. من امروز نگاه می‌کنم، می‌بینم شما بدون این‌که بدانید یا یادتان باشد که این حرف‌ها یک روز از سوی مسئولان نظام گفته شده، خودتان دارید این حرف‌ها را می‌زنید و حرف دل شماست؛ این پیشرفت است».

این رهنمودها فصل الخطابی برای مسئولان کشور بود. بلافاصله شورای عالی انقلاب فرهنگی دست به کار شد تا اساسنامه تأسیس بنیاد ملی نخبگان را تنظیم کند.

پیش از آن نیز تلاش هایی برای ساماندهی حرکت علمی نخبگان کشور انجام شده بود. در تاریخ بیست و یکم مهرماه ۱۳۶۶ آیین نامه تأسیس شورا و دفتر جذب نخبگان از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد. در سیصد و چهل و چهارمین جلسه این شورا هم، محل استقرار مناسب آن نهاد ریاست جمهوری تعیین گردید. کمیته علوم و فناوری نهاد ریاست جمهوری نیز در سال ۱۳۸۱ برای حمایت از نخبگان، تأسیس صندوق ملی حمایت از نخبگان را از تصویب هیئت دولت گذارند. با این حال، همه این فعالیت ها در نگاه رهبر معظم انقلاب کافی نبود. با این وصف، اساسنامه بنیاد ملی نخبگان در پانصد و شصتمین جلسه مورخ دهم خردادماه ۱۳۸۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی در یک مقدمه، چهار فصل، شانزده ماده و نه تبصره به تصویب رسید.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با نخبگان علمی کشور در سال ۱۳۸۴ با توجه به اهمیت موضوع از نظر معظم له و دغدغه حضرت ایشان برای راه اندازی این بنیاد به اساسنامه تنظیم شده از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی ایراداتی را وارد دانسته، خطاب به اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی فرمودند: من سال گذشته در همین جلسه پیشنهاد تأسیس بنیاد ملی نخبگان را مطرح کردم... اساسنامه بنیاد تصویب شد و آن را پیش ما آوردند. البته به نظر ما اساسنامه نواقصی دارد که حتماً باید برطرف شود و ان شاء الله... برطرف خواهد شد». بر همین اساس در پانصد و هفتاد و ششمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ بیستم دی ماه ۱۳۸۴ پیشنهاد اصلاح اساسنامه بنیاد ملی نخبگان مطرح و اصلاحاتی در نحوه اداره آن منظور شد. براساس آخرین اصلاحیه بنیاد ملی نخبگان دارای سه رکن است و به شرح ذیل اداره می گردد.

ارکان بنیاد ملی نخبگان:

الف: هیات امناء

مطابق این اساسنامه برای بنیاد ملی نخبگان سه رکن اصلی "هیات امناء"، "رییس بنیاد" و "شورای نخبگان" پیش بینی و مطابق رهنمود مقام معظم رهبری که فرموده بودند ساز و کار این بنیاد باید بالاتر از سطح یک وزارتخانه تعریف شود، مسئولیت ریاست هیات امنای این بنیاد به رییس جمهور واگذار شد.

"هیات امناء" به عنوان عالی ترین مرجع بنیاد مسئولیت سیاستگذاری و تصمیم گیری کلان در خصوص نخبگان و تعیین و تصویب سیاست ها و خط مشی بنیاد را عهده دار و دارای اختیارات قانونی است که در ماده ۹ اساسنامه به آن پرداخته شده است.

در ماده ۸ اساسنامه ترکیب هیات امنای بنیاد در دو گروه اعضای حقوقی و اعضای حقیقی پیش بینی شده است.

اعضای حقوقی بنیاد ملی نخبگان عبارتند از: رییس جمهور (رئیس هیات امناء)، معاون رییس جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزیر علوم تحقیقات و فناوری، وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزیر آموزش و پرورش و همچنین رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، رییس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، رییس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، رییس جهاد دانشگاهی و رییس دانشگاه آزاد اسلامی.

برای اعضای حقیقی هیات امنای بنیاد ملی نخبگان نه نفر از شخصیت‌های خبره و نخبه علمی کشور پیش بینی شده که دو نفر از آن‌ها از علمای برجسته حوزه‌های علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم و دو نفر نیز از بانوان نخبه علمی کشور هستند. این اعضا به پیشنهاد رییس بنیاد و با حکم رییس هیات امنای منصوب خواهند شد. طبق اساسنامه جلسات عادی هیات امنای دو بار به پیشنهاد رییس بنیاد تشکیل می‌شود و جلسات با حضور حداقل دو سوم از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی موافق اکثریت اعضای حاضر در جلسه معتبر است.

ب: رییس بنیاد ملی نخبگان

دومین رکن بنیاد "رییس بنیاد ملی نخبگان" است که مسئولیت آن به معاون رئیس جمهور واگذار شده است و به عنوان بالاترین مقام اجرایی بنیاد به شمار می‌رود. وظایف رئیس بنیاد در ماده ۱۱ اساسنامه پیش بینی شده است.

د: شورای نخبگان

رکن دیگر بنیاد ملی نخبگان "شورای نخبگان" است که در واقع شورای علمی بنیاد محسوب می‌شود. ترکیب شورای نخبگان که در ماده ۲۱ اساسنامه آمده، عبارتند از: رییس بنیاد (رییس شورا)، قائم مقام و معاونان بنیاد و هفت نفر عضو اصلی که از میان نخبگان با پیشنهاد هیات امنای و تأیید رییس هیات امنای انتخاب می‌شوند. حکم انتصاب اعضای شورای نخبگان توسط رییس بنیاد برای مدت پنج سال صادر می‌شود. شرایط و ویژگی اعضای شورای نخبگان و وظایف آن‌ها نیز توسط هیات امنای تعیین می‌شود.

بودجه:

بودجه بنیاد طبق ماده ۱۳ اساسنامه از محل کمک‌های پیش‌بینی شده در ردیف‌های بودجه سالیانه کل کشور و کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی تأمین می‌شود.

همچنین بنیاد ملی نخبگان طبق ماده ۱۴ اساسنامه براساس آیین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت امنای بنیاد اداره و ملزم به رعایت قانون محاسبات عمومی، قانون استخدام کشوری و سایر قوانین و مقررات عمومی، اداری، مالی و استخدامی کشور نمی‌باشد.

آغاز فعالیت:

اساسنامه بنیاد ملی نخبگان در ابتدای تشکیل دولت نهم به نهاد ریاست جمهوری ابلاغ و شکل‌گیری هرچه سریع‌تر بنیاد در دستور کار قرار گرفت. لازمه شروع به کار اجرایی بنیاد، مشخص شدن اعضا و تشکیل جلسه هیات امنا بود. بدین منظور تعدادی از فرهیختگان و صاحب نظران به عنوان اعضای حقیقی بنیاد انتخاب شدند. در تاریخ بیستم فروردین ماه ۱۳۸۵ احکام اعضای هیات امنای بنیاد توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی جناب آقای دکتر احمدی نژاد صادر شد. به محض صدور احکام هیات امنای بنیاد ملی نخبگان به منظور آغاز کارهای زیربنایی و تدوین آیین‌نامه‌های پیش‌بینی شده در اساسنامه در تاریخ بیست و پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۸۵ اولین جلسه خود را تشکیل و جناب آقای دکتر داودی معاون اول رئیس جمهور مسئولیت اداره بنیاد ملی نخبگان را بعهده گرفت. در بهمن ماه سال ۱۳۸۵ با انتصاب آقای دکتر صادق واعظزاده به سمت معاون علمی و فناوری رئیس جمهور، این معاونت ریاست بنیاد ملی نخبگان را عهده دار و از اسفند ماه سال ۱۳۸۵ کار خود را در بنیاد ملی نخبگان آغاز کردند و در مهرماه سال ۱۳۸۸ این مسئولیت را به

خانم دکتر نسرين سلطانه‌خواه معاون علمی و فناوری رئيس جمهور در دولت دهم سپرد. رئيس بنياد در آغاز کار عملیاتی خود در بنياد، تدوین آئين نامه‌های شناسایی نخبگان جوان را در دستور کار قرار داد و موفق شد بیش از چهار هزار نخبه علمی جوان کشور را شناسایی و نام آن‌ها را در لیست بهره‌مندان از حمایت‌های بنياد ملی نخبگان قرار دهد.

اعطای جوایز علمی و تحصیلی ماهانه و سالانه، گرنت‌های پژوهشی استادیاران جوان، اعتبار پژوهش و نوآوری، تسهیلات مسکن ۵۰۰ و ۸۰۰ میلیون ریالی، تسهیلات انجام خدمت نظام وظیفه در قالب پروژه پژوهشی، هدیه سفر عمره مفرده، حمایت از دستاوردهای علمی و پژوهشی نخبگان، حمایت از ارائه مقالات در نشریات و کنفرانس‌های داخلی و بین‌المللی، بازدیدهای علمی، صنعتی و زیارتی نخبگان، ارتباط نخبگان با بدنه تصمیم‌ساز و اجرایی کشور از طریق برگزاری همایش‌های سالانه نخبگان و جشنواره‌های ملی نوآوری و شکوفایی در جهت حمایت از اختراعات و فناوری‌های کشور از جمله مهمترین اقداماتی بوده است که در این مدت برای پشتیبانی از نخبگان در نظر گرفته شده است.

تأسیس دفاتر استانی نخبگان هم یکی دیگر از برنامه‌های مصوب هیات امنای بنياد است که به منظور جذب، شناسایی و سازماندهی نخبگان استانی پیش‌بینی شده است و تأسیس آن با جدیت ادامه دارد.

یکی دیگر از برنامه‌های بنياد ملی نخبگان حمایت از مخترعان جوان است. بنياد در این جهت با تعریف یک سامانه در سایت اینترنتی بنياد ملی نخبگان بررسی علمی اختراعات را در برنامه خود قرار داده است که در صورت تایید علمی اختراعات از آنها با پرداخت اعتبار پژوهش و نوآوری حمایت می‌کند. این اعتبار لازم است زیر نظر یکی از پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی معتبر، دفاتر استانی بنياد یا صندوق حمایت از پژوهشگران کشور هزینه شود و ناظر با تجربه و مسلطی در عرصه فعالیت از طرف بنياد نظارت بر هزینه کرد آن را بر عهده خواهد گرفت. همچنین مخترعانی که توانسته باشند

اختراعی را تجاری سازی کنند، اعتبار ویژه تجاری سازی (فعالاً در سال ۱۳۸۸ دو بیست میلیون ریالی) و مخترعانی که چند مورد ثبت اختراع بین المللی و یا تجاری سازی جهانی آن را داشته باشند اعتبار ویژه اختراعات بین المللی (فعالاً در سال ۱۳۸۸ سیصد میلیون ریالی) را دریافت خواهند کرد.

برنامه بعدی بنیاد فراهم سازی زمینه های حقوقی، قانونی، مالی - اداری و تخصصی در جهت تجاری سازی اختراعات و فناوری ها با کمک همه سازمان های دولتی و خصوصی مرتبط در کشور است که برگزاری دومین جشنواره ملی نوآوری و شکوفایی فجر انقلاب با رویکرد تجاری سازی اختراعات و فناوری ها اقدامی در این جهت است.

برای آشنایی بیشتر با اهداف و برنامه های بنیاد ملی نخبگان به پایگاه اطلاع رسانی www.bmn.ir مراجعه فرمایید.